

pravilnim pakovanjem tereta.

Prvostepeni sud je obvezao pošiljaoca na naknadu štete, a vozara oslobodio. Protiv prvostepene presude pošiljalac se žali.

Drugostepeni sud je odbio žalbu i, odgovarajući na žaliteljeve prigovore, zauzeo slijedeće stajalište:

Prigovori žalbe da, u smislu odredaba Zakona o prijevozu robe željeznicom, željeznica nije trebala primiti robu na prijevoz ako je roba bila nepravilno pakovana, nisu odnove-ni. Naime, valja istaći da željeznica, ako roba nije pravilno pakovana, može da ju odbije, ali ne mora, pa ako željeznica ipak preuzme robu na prijevoz i kad ona nije pravilno pakovana, neće za nastalu štetu odgovarati željeznica, već sam pošiljalac.

G.B.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 18.XI 1964.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Emilio Pallua, prof.dr Branko Jakaša

Prijevoz stvari morem - Opasan teret - Pakovanje tereta - Špediter - Krcatelj - Ukrcaj druge robe uz prethodno ugovorenu - Manjak tereta - Predaja tereta javnom skladištu sa strane bro-dara - Špediter koji krca teret na temelju ugovora koji je sklopio naručitelj prijevoza radi u naručiteljevo ime - Ako je špediter-krcatelj odobrio promjenu broda i naredio ukrcaj drugog tereta uz onaj koji je prije ugovoren, obvezuje naručite-lja - Brodar ne odgovara za štetu nastalu radi toga što nadle-žni organi nisu dopustili iskrcaj tereta zbog nepravilnog pa-kovanja robe - Na ovu okolnost ne utječe ni činjenica da su se tokom prijevoza od dodira tereta s vodom stvarali opasni pli-novi koji su prouzrokovali smrt jednog člana posade - Propise o pakovanju koji vrijede u državi luke iskrcaja mora poznavati naručitelj prijevoza odnosno krcatelj - Ako brodar dokaže da je iskrcao svu robu koju je primio na prijevoz i da je nije usputno iskrcavao, ne odgovara za navodni manjak, jer se smat-ra da je predao onu količinu robe koju je primio na prijevoz - Kad brodar, krivnjom krcatelja, odnosno naručitelja, preda robu javnom skladištu, ne odgovara za manjak koji nastane na-kon predaje robe skladištaru

Tužitelj je naručitelj prijevoza, a tuženik je bro-dar. Tužitelj u tužbi navodi da je s tuženikom sklopio ugovor o prijevozu ferrosilicija iz jedne jugoslavenske u jednu tali-jansku luku, i to brodom "Milna". Međutim da je brodar nakna-

dno ugovoreni brod zamijenio s brodom "Borovnik", koji da nije bio sposoban za plovidbu jer je propuštao vodu. Na taj način je teret došao u vezu s vodom, pa su nastali plinovi koji su prouzrokovali smrt jednog člana posade. Osim toga da je na teret ferosilicija brodar ukrcao bale papira, što je također prouzrokovalo zagušljivost u brodu.

S obzirom na smrt člana posade talijanske vlasti su zabranile iskrcaj, pa je teret morao biti vraćen u Split. U međuvremenu teret je prodan jednom njemačkom kupcu, a prilikom utovara u vagone ustanovljen je i manjak tereta. Tužitelj traži da mu se nadoknade iz ovih razloga nastali troškovi.

Sud je u cijelosti odbio tužiteljev zahtjev. Što se tiče sposobnosti broda, sud je na temelju provedenih dokaza ustanovio da je brod prilikom ukrcaja bio sposoban za plovidbu.

Ostali razlozi prvostepene presude jesu slijedeći:

Iz nesporno utvrdjenih činjenica slijedi da je ugovor o prijevozu robe za tužitelja sklopio njegov špediter "Interšped" iz Sarajeva, koji je ujedno bio i krcatelj sporne robe. Kako je tužiteljev špediter nastupao i kao otpremnik i krcatelj robe, treba uzeti da je do promjene prije ugovorenog broda "Milne", i do ukrcaja u brod "Borovnik" došlo tužiteljevom suglasnošću. U toku spora utvrđeno je da je brod "Borovnik" po nosivosti veći od broda "Milne", te da je do ukrcaja natron papira uz ferosilicij došlo po zahtjevu tužiteljevog špeditera "Interšpeda", dakle ovlaštenog krcatelja i zastupnika naručitelja broda. Prema tome ima se uzeti da je tužitelj odnosno njegov punomoćnik pristao da se na isti brod u koji je ukrcao ferosilicij ukrca i natron papir, a u vezi s tim da je pristao da i brod uplovi osim u luku Malfetta i u luku Pescara radi iskrcaja odnosno natron papira, koji je bio ukrcao i određjen za luku Pescara. Obzirom na to istaknuti prigovor tužiteljev da bi tuženi odgovarao za nastalu štetu zbog toga što je izvršio nedopušteno skretanje, i da je takovo skretanje uzrok nastaloj šteti, ne može se uvažiti. Osim toga valja istaći da tuženi ne bi ni odgovarao za nastalu štetu koja bi se mogla pripisati nepravednom ili nedopuštenom ukrcaju druge robe.

Posebno je pitanje da li je obzirom na specifičnu narav i osobine ferosilicija, koji je bio ukrcao i predan tuženome na prijevoz, došlo do razvoja opasnih svojstava odnosno tereta, te da li je za pojavu i razvoj opasnosti, kao i za škodljivost takvog tereta, odgovoran tuženi.

Po nalazu suda odgovor na ovo pitanje nije odlučan za rješenje predmetnog spora, jer se ne radi o sporu

zbog naknade štete koja je nastala uslijed štetnog djelovanja tereta, nego o sporu za naknadu štete koja je nastala zbog toga što teret nije iskrcan u luci odredišta, već je vraćen krcatelju. Međutim, ocjenjujući pitanje opasnosti tereta valja istaći da ni tužitelj kao naručilac, a ni njegov špediter kao krcatelj nisu tuženoga, ni zapovjednika broda posebno upozorili na osobine i posebnu opasnost tereta, a niti su tražili da brodar poduzme posebne mjere prilikom prijevoza odnosno vrsti tereta. Iz okolnosti da je zapovjedniku bilo kazano da teret mora biti ukrcan u brodska skladišta, i da se kvvari kod dodira s vodom i vlagom, a što je navodno bilo zapovjedniku kazano kako to slijedi iz navoda zapovjednikova u brodskom dnevniku na strani 90 /dan 22.V 1963/ još ne upućuje da bi brodar odnosno zapovjednik broda bio upoznat s opasnošću tereta po zdravlje i živote ljudi u slučaju dodira s vodom. Osim toga valja istaći da ni brodar, a niti zapovjednik broda nisu znali niti morali znati da nadležni organi u Italiji ne dopuštaju iskrcaj takvog tereta ako nije pakovan. Naime, ispitujući uzroke zabrane iskrcaja u luci odredišta, sud je ustanovio iz Odluke "Lučke kapetanije Molfetta" od 17.VI 1963. da je do zabrane iskrcaja ferosilicija došlo zbog toga što je ferosilicij roba "upisana u kategoriji VII, grupa 2, opasnih tereta, koje nije dopušteno, prema odluci od 13.VII 1963. broj 361, prevoziti u rasutom stanju, te da se za prijevoz takve robe mora izvršiti pakovanje propisano po čl.17 odnosnog dekreta, pa se vlasniku broda "Borovnik" zabranjuje da odnosni teret iskrcava u rasutom stanju u talijanskim lukama".

Prema tome do zabrane iskrcaja tereta i nemogućnosti predaje na odredištu nije došlo što je odnosna roba u dodiru s vodom postala opasna i razvijala otrovne plinove, tj. zbog nastale opasnosti u toku putovanja, koja je posljedica početne nesposobnosti broda ili nesposobnosti koja je nastupila u toku putovanja, već je razlog nemogućnosti predaje nepravilno pakovanje i otprema te vrsti robe. Ako je dakle ferosilicij, prema propisima koji vrijede u talijanskim lukama, trebalo otpremiti u pakovanom stanju, za nemogućnost isporuke robe na odredištu što nije pakovana ne može odgovarati brodar, jer bi zabrana iskrcaja odnosno robe uslijedila i onda da se nisu očitovala opasna svojstva te robe, jer odnosna zabrana talijanskih vlasti prema propisu dekreta iz 1963. godine vrijedi za odnosnu vrstu robe, bez obzira da li su se njena opasna svojstva pokazala za vrijeme puta ili ne. Kad je dakle utvrđeno da do neisporuke robe na odredištu nije došlo zbog toga što bi za pokazana opasna svojstva robe bio odgovoran tuženi, već zbog toga što postoji zabrana iskrcaja uopće takve robe u rasutom stanju, valja ocijeniti tko je odgovoran za to, a i time za štetu koja je nastala vraćanjem broda u luku Split, te daljnju štetu koja je nastala iskrcajem iste robe u Splitu i troškove koji su nastali tužitelju radi toga.

Ocjenjujući pitanje tko je dužan valjano i na propisan način robu otpremiti i pakovati, valja istaći da u smislu odredaba čl.54 Zakona UIFB brodaru ne odgovara za štetu nastalu zbog nedovoljnog ili nikakvog pakovanja robe, kao ni za štete koje su nastale zbog osobite prirode tereta, odnosno za štete koje su posljedica računji ili propusta krcatelja, ili drugih osoba ovlaštenih da raspolažu teretom, odnosno osoba kojima se oni u svom poslovanju služe. Prema tome tužitelj kao otpremnik robe, odnosno njegov špediter, bili su dužni voditi računa na koji se način i kako može odnosno roba otpremiti bez opasnosti po robu i bez opasnosti da li će roba tako ukrcane moći biti iskrcana na odredištu. Upravo tužitelj odnosno njegov špediter bili su dužni voditi računa o tome da li u mjestu odredišta postoje posebni propisi i zahtjevi u pogledu načina pakovanja odnosno robe. Ako je dakle tužitelj odnosno njegov špediter kao krcatelj predao robu na prijevoz nepakovanu ili nepravilno pakovanu, pa iz toga nastupe štetne posljedice, za takve štetne posljedice u smislu citiranog čl.54 Zakona brodaru ne odgovara.

Nasuprot, krcatelj odnosno naručitelj prijevoza odgovoran je brodaru za naknadu štete koja mu je nastala zbog toga što je krcatelj dao netačne podatke o prirodi i vrsti tereta, napose kad brodaru svojstva tereta nisu bila ili nisu morala biti poznata /čl.60, st.2 Zakona/.

Obzirom na sve izloženo, a po nalazu ovoga suda, do razvoja plinova kao i do opasnosti koju je teret pokazao za ljude u toku putovanja nije došlo propustom brodaru, pa s tim u vezi nije došlo ni do zabrane iskrcaja odnosno tereta zbog krivnje ili propusta brodaru, već je nasuprot do zabrane iskrcaja, a time i do štete s tim u vezi, došlo propustom naručitelja prijevoza odnosno njegovog špeditera, pa su s time u vezi i nastale štete navedene u tužbi pod 2,3,4,5 i 6.

Posebno je pitanje da li je tuženi odgovoran za manjak 11 tona ferosilicija koji je manjak nastao nakon iskrcaja tereta u luci Split i nakon otpreme odnosno robe novom kupcu.

Ocjenjujući ovo pitanje sud je našao da ni za taj dio štete nije odgovoran tuženi brodaru. Naime kako slijedi iz provedenih dokaza, tuženi je u luci Split iskrcao svu količinu robe koja je bila na brodu, i tu je robu stavio na raspolaganje tužitelju, koji je tom robom dalje raspolagao.

Tužitelj nije utvrdio, a niti dokazao da mu je tuženi iskrcao manju količinu robe od one koja je bila ukrcana na tužiteljev brod u luci Ploče, a niti je utvrdio, niti dokazao da bi tuženi u toku putovanja na bilo koji način raspolagao odnosno ukrcanom robom. Obzirom na to ima se uzeti

da je tuženi u luci Split iskrcao upravo onu količinu robe koja mu je bila ukrkana i predana na prijevoz u luci ukrcaja, tj. u luci Ploče. Obzirom na to tuženi ne može odgovarati za manjak ili gubitak robe koji se pojavio nakon iskrcaja odnosno robe i predaje robe tužitelju u luci Split. U koliko je došlo do gubitka odnosno robe u luci Split, za taj gubitak nije odgovoran tuženi, jer je odnosni gubitak posljedica okolnosti da tuženi nije mogao predati robu na određištu, te da je do iskrcaja robe u luci Split došlo bez krivnje tuženoga.

Obzirom na to i sve naprijed izloženo, valjalo je zahtjev tužiteljev u cijelosti odbiti i presuditi kao u dispozitivu.

G.B.

Bilješka. - Gornja presuda je sa svim razlozima potvrđena od strane Vrhovnog privrednog suda presudom od 29.I 1965.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 19.XII 1965.

Vijeće: Zvone Rihtman, prof.dr Branko Jakaša, Petar Koceić

Prijevoz stvari morem - Sposobnost broda - Požar - Manjak tereta - Sposobnost broda za plovidbu nije istovjetna s njegovom sposobnošću za ukrcaj tereta - Brod mora biti sposoban za ukrcaj u momentu predaje pisma spremnosti - Za plovidbu mora biti osposobljen do početka putovanja - Za štetu na teretu prouzrokovanu požarom brodar odgovara po načelu dokazane njegove krivnje - Ako je u postupku dokazano da je manjak tereta nastao zbog poderanih vreća, i da je jedan dio vreća bio poderan u skladištu broda, a drugi da se poderao prilikom iskrcaja, u nemogućnosti tačnog utvrđenja broja poderanih vreća prilikom iskrcaja, brodar odgovara za polovinu utvrđenog manjka tereta

Tužitelj je primalac tereta, a tuženik je brodar. Tužitelj navodi da je prilikom ukrcaja tereta šećera na brodu nastao požar koji je prouzrokovao da se jedan dio tereta ošteti. Požar da je nastao radi toga što je zapovjednik naredio da se, za vrijeme ukrcaja, popravi otvor vjetrolovke. Osim toga i neke vreće prilikom iskrcaja bile su poderane, što je također prouzrokovalo manjak tereta, pa tužitelj traži da mu tuženik nadoknadi štetu.

Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev smatrajući da brodar za štetu prouzrokovanu požarom odgovara po načelu dokazane osobnje krivnje, a da manjak nastao zbog poderanih vreća nije dokazan.